

การบรรยาย วิชา 806510 หลักคิดและการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเชิงกลยุทธ์ รุ่นที่ 3
คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
โดย ดร. บุญเกียรติ โชควัฒนา และคณะ
วันที่ 10 ตุลาคม 2552 (ครั้งที่ 1)

อารัมภบท

ในการบรรยายของ ดร.บุญเกียรติ จะมีการพัฒนาการบรรยายให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามการบรรยายในรุ่นที่แล้วจะไม่มี Power Point แต่ในรุ่นนี้ได้เตรียม Power Point มาเพื่อให้บัณฑิตสามารถติดตามเนื้อหาได้ง่ายขึ้น แต่การที่ไม่มี Power Point ก็ยังมีจุดดี เพราะเป็นการฝึกให้นิสิตฟังแล้วคิดตาม เมื่อฝึกคิดตามบ่อย ๆ ก็จะสามารถสร้างเป็นมโนภาพได้เก่งขึ้น ดีขึ้น

ในสมัยที่ยังไม่มีโทรทัศน์ คนเราก็จะฟังแต่วิทยุ อ่านหนังสือ คนสมัยนั้นจึงสร้างมโนภาพเก่งมาก แต่สมัยนี้มีโทรทัศน์ เวลาสอนหนังสือก็มี Power Point พอมีภาพให้เราเห็น เราก็ไม่ต้องสร้างมโนภาพใด ๆ อีก คนสมัยนี้จึงสร้างมโนภาพสู้คนสมัยก่อนไม่ได้

การสร้างมโนภาพมีความสำคัญมาก อย่างแพทย์ที่รักษาคนไข้ เวลาตรวจก็ต้องมโนภาพถึงอวัยวะภายในของคนไข้ การไปนั่งวิปัสสนากรรมฐาน บางสำนักเวลานั่งสมาธิก็จะมีคนบอกให้สร้างมโนภาพถึงองค์พระที่เป็นแก้วใส ฯลฯ

ถ้าจะพูดถึงจิตของเรา การที่เรารับรู้สิ่งใดที่เป็นภาพ ก็จะมีผลมากกว่าการที่เราได้ยินภาพหรือมโนภาพจึงสำคัญและมีผลอย่างมากต่อจิตของเรา

และยังมีอีกหลายอย่างที่คนสมัยก่อนต่างจากคนสมัยนี้ เช่น เรื่องการใช้พลังจิต การใช้สมุนไพรรักษาคนไข้ สมัยนี้เราเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากตะวันตกมาก รักษาคนไข้แบบแผนปัจจุบัน ความรู้เดิม ๆ ที่เรามีอยู่จึงเสื่อมถอยลงไป แต่ก็ยังมีแพทย์แผนปัจจุบันหลาย ๆ คนที่ยังสนใจเรื่องพลังจิตนี้ เพียงแต่เรื่องนี้ยังไม่มีข้อพิสูจน์

การเรียนสมัยนี้สอนให้คนเข้าใจว่า จะเชื่ออะไร สิ่งนั้นต้องพิสูจน์ได้ คนสมัยนี้ถูกสอนมาแบบนี้ แต่จริง ๆ แล้วสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ที่เรายังไม่สามารถพิสูจน์ได้มีอีกมากมาย อย่างเรื่องของจิตวิญญาณก็ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีจริง พวกฝรั่งซึ่งเป็นคนชอบพิสูจน์ก็ทำเครื่องมือออกมา พยายามจะพิสูจน์ให้ได้ เช่นเอาคนก่อนตายไปไว้ในครอบแก้วแล้วชั่งน้ำหนัก แล้วดูว่าตายแล้ววิญญาณออกจากร่างน้ำหนักจะลดลงหรือไม่ หรือสร้างกล้องถ่ายภาพออร่า (Aura) ฯลฯ

ซึ่งคนไทยเราบางคนก็มีพลังมีอำนาจที่จะดูออร่าของคนอื่นได้โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือใด ๆ แต่คนอื่นที่มองไม่เห็นก็จะบอกว่าไม่จริง จนมีคนทำกล้องถ่ายภาพ Aura ได้จึงจะยอมเชื่อ

ในโลกเราสิ่งที่ยังไม่มีเครื่องมือพิสูจน์ยังมีอีกมาก เราจึงต้องนำเรื่องเหล่านั้นมาพิจารณา ไม่ใช่พอใครบอกอะไรใหม่ ๆ กับเรา เราไม่เคยเห็น หรือยังพิสูจน์ไม่ได้ เราก็สรุปเลยที่เราไม่เชื่อ

ดร.บุญเกียรติ เองไปที่ไหนก็มักจะแนะนำเรื่องจิตใต้สำนึกและการคิดบวก เพราะท่านเห็นว่า เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากกับชีวิต สังคม รวมถึงประเทศชาติของเรา แต่พอแนะนำไปผู้

ฟังบางคนก็บอกว่าเป็นเรื่องที่พิสุจน์ไม่ได้ จึงไม่เชื่อและปฏิเสธตั้งแต่เริ่มฟัง แต่คนที่ใช้สติปัญญาพอฟังสิ่งใดแล้วก็จะเอามาคิด เอามาพิจารณา แล้วเปิดรับในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ และไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน

คนเราถ้ายิ่งฝึกคิด ฝึกพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ยิ่งฝึกก็จะยิ่งฉลาด จะเก่งในการคิดมากขึ้น ทุกอย่างอยู่ที่การฝึกฝน

ในการบรรยายทุกครั้ง ดร.บุญเกียรติ จะตั้งจิตก่อนว่า "จะมาทำประโยชน์ให้กับผู้ฟัง" จึงขอให้นิสิตทุกคนตั้งจิตด้วยว่า "มาฟังแล้วจะได้ประโยชน์" การตั้งจิตเช่นนี้ก็เป็นอย่างของกระบวนการคิดบวก ซึ่ง ดร.บุญเกียรติ ได้พัฒนาขึ้นมาหลังจากที่ได้ไปอบรมเรื่อง "จิตใต้สำนึก" กับ ดร.อมรา ตันท์สมบุญ และการตั้งจิตคิดว่ามาฟังแล้วจะได้ประโยชน์นี้ ขอให้นิสิตตั้งจิตอย่างนี้กับทุก ๆ วิชา เป็นการกำหนดจิต เป็นการบอกจิตใต้สำนึกของเรา ให้เปิดรับ สามารถเรียนรู้ในทุกสิ่ง

ในเรื่องการรู้นี้ ดร.บุญเกียรติ ได้บัญญัติศัพท์ขึ้นมาเอง 3 คำ คือ รับรู้ เรียนรู้ และรับเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- **รับรู้:** คือสิ่งต่าง ๆ ที่เราฟังมา เห็นมา เรียนมา อ่านมา
- **เรียนรู้:** คือการนำสิ่งที่เรารับรู้ มาทำความเข้าใจ พิจารณาว่าสิ่งไหนมีประโยชน์
- **รับเรียนรู้:** คือการนำสิ่งที่มีประโยชน์ ที่เราเรียนรู้แล้ว มาบันทึกลงในจิตใต้สำนึก ทำให้สามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสมได้

ดังนั้นในการฟังการบรรยาย ก็ขอให้นิสิตคิดตาม ทำความเข้าใจไปด้วยทุกครั้ง หากยังเข้าใจไม่ถ่องแท้ ก็ให้กลับไปคิดต่อที่บ้าน ถ้ายิ่งไม่เข้าใจก็ให้กลับมาถามอีกได้

แต่พฤติกรรมของคนไทยอย่างหนึ่ง คือไม่ค่อยตั้งคำถาม ที่ไม่มีคำถามก็เพราะเราไม่ค่อยคิด แต่ถ้าเราต้องการพัฒนาทางด้านความคิด เราก็ต้องเริ่มฝึกคิด พอคิดแล้วเราก็จะมีคำถาม ยิ่งคิดคำถามของเราก็จะยิ่งละเอียดอ่อน จึงขอให้นิสิตฝึกคิด ฝึกถาม และให้คิดด้วยว่าการถามเป็นการช่วยพัฒนาตัวเองและผู้อื่นไปด้วยในเวลาเดียวกัน

เมื่อเราคิดแล้วก็ให้เรานำสิ่งที่ดีลงไปใจจิตใต้สำนึก ซึ่งเรื่องนี้จะได้กล่าวต่อไป ซึ่งความคิดที่ดีจะเปลี่ยนชีวิตของเราให้ดีขึ้น ดังคำที่ว่า **"เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน"**

สิ่งที่ ดร.บุญเกียรติ แนะนำล้วนเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้จิตของเราพัฒนา ถึงจิตของเราจะดีอยู่แล้ว แต่ก็ยังสามารถพัฒนาให้มีการเรียงลำดับความคิด เรียงลำดับจิต ซึ่งการตั้งคำถามหาคำตอบจะช่วยทำให้เราสามารถเรียบเรียงจิตของเราได้ละเอียดอ่อนมากขึ้น

การนั่งวิปัสสนากรรมฐาน คนที่เคยไปนั่งมาแล้วก็มีคนที่ตั้งถามตัวเองว่า ไปนั่งวิปัสสนากรรมฐานเพื่ออะไร คนที่ตั้งคำถาม และหาคำตอบด้วยตัวเองบ่อย ๆ ก็จะเกิดความชำนาญ และจะตอบได้ว่า เป็นการทำให้ตนเองมีสติตลอดเวลา ไม่มีอารมณ์ โกรธ หลง

คำว่า "สอนตัวเอง" เป็นคำที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอน เราคงเคยได้ยินคำนี้ตอนที่พระเทศน์หรือเคยอ่านพบในหนังสือธรรมะ หมายถึงคนเราสามารถสอนตัวเองได้ คือเราสามารถคิดพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบมา แล้วตอบให้ได้ด้วยตัวเอง แต่คนสมัยนี้ไม่ได้รับการฝึกให้

สอนตัวเองเพราะมีข้อมูลข่าวสารมากมายไปหมด อยากรู้อะไรก็ Search เข้าไปใน Internet ก็
รู้แล้ว จึงไม่ต้องสอนตัวเองในเรื่องใดอีก ส่วนคนสมัยก่อนเนื่องจากไม่มีข้อมูลข่าวสารมาก
เหมือนคนสมัยนี้ คนสมัยก่อนจึง Active ขยันคิด ขยันพิจารณา ขยันอ่านหนังสือ เพื่อให้ได้คำ
ตอบสำหรับเรื่องต่าง ๆ ส่วนคนสมัยนี้จะมีพฤติกรรมเป็นแบบ Passive คือนั่งรอรับข้อมูล
ข่าวสารจากโทรทัศน์ หรือจากทาง Internet

Active – Passive: ทางการดูโทรทัศน์เป็น Passive ส่วนการอ่านหนังสือเป็น Active
เพราะเวลาอ่านเราต้องใช้ความคิด อ่านไปต้อง Imagine ไป ต้องคิดไปด้วย จึงเป็นการสอน
ตัวเอง ทำให้จิตของเรา Active ตลอดเวลา เพราะเราต้องคิดเพื่อให้ได้คำตอบด้วยตัวเอง

วินัย (Discipline)

คนไทยส่วนใหญ่เป็นคนที่ไม่มีวินัย ซึ่งเกิดจากคนไทยเรามีชีวิตที่สุขสบายตั้งแต่
โบราณ อากาศก็สบาย ในน้ำมีปลาในนามีข้าว อยู่กินสบายมาโดยตลอด ทำให้คนไทยเป็นคน
ที่ เอ้อละเหย ฝรั่งยังบอกเลยว่าคนไทยชอบพูดว่า “ไม่เป็นไร” ถึงแม้ไม่มีเงินก็ยังมีข้าวกิน

นอกจากนี้คนไทยยังมีคำพังเพยที่ว่า “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” ซึ่งเป็นคำพังเพยที่
เป็นลบ จึงทำตามใจตนไม่สนใจระเบียบวินัย แถมคนไทยยังชอบพูดเล่น พูดเย้าแหย่กัน แกล้ง
ทำให้คนอื่นโกรธหรืออายเพื่อความสนุก แม้แต่คนที่มีวินัย หรือทำความดี ก็ไม่ละเว้น อย่างคน
ที่เอาการเอางานทำงานจนตึกดิน ก็จะได้โดยเพื่อนเย้าแหย่ว่า “เลียเจ้านาย” “เป็นเจ้าของกิจการ
หรือ” ทำให้คนที่ทำความดีอาย ไม่กล้าทำความดีนั้นอีก

ส่วนคนญี่ปุ่นจะมีวินัยมากกว่าคนไทย เป็นเพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ประสภภัยพิบัติเยอะ
มาก ต้องปรับตัวตลอดเวลา ต้องมีวินัยจึงจะอยู่รอดได้

วินัยเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ พัฒนาตนเอง จึงขอให้นิสัยทุกคนมี
วินัยโดยเริ่มจากวินัยเรื่องเวลา คือ เข้าเรียนให้ทันเวลา ส่งงานตรงเวลา ไปให้ตรงเวลาตามที่
นัดหมาย ฯลฯ คนที่ไม่ตรงเวลา โอกาสที่จะสำเร็จในงาน ในการดำเนินชีวิตน้อยลง

การทำให้ตนเองมีวินัยในเรื่องเวลาไม่ได้เป็นสิ่งที่ยาก แค่มีสำนึกก็จะเปลี่ยนได้ คนที่มา
สายเป็นประจำเป็นเพราะเขาไม่ยอมเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะมี Mindset ที่จะต้องสายซึ่งเป็น
พฤติกรรมทางจิต ทุกอย่างจึงขึ้นอยู่กับความพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ
ตนเอง คนทุกคนสามารถทำได้ถ้าคิดจะทำ

วินัยเรื่องเวลานี้ เป็นจุดเริ่มต้นของการมีวินัยด้านอื่น ๆ และขอให้ตระหนักอยู่เสมอโดย
เฉพาะคนที่มึลกว่า “ถ้าเราเป็นคนที่ไม่มีความวินัย แล้วเราจะไปสอนลูกหลานให้เป็นคนมีความวินัยได้
อย่างไร” นี่คือการพื้นฐานที่สุดในการที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม พัฒนาประเทศชาติ ซึ่ง
ต้องเริ่มจากตนเอง

ผู้นำ (Leadership) จะต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นตัวอย่างที่ดี
2. เป็นผู้เสียสละ
3. เป็นผู้ให้

ประเทศไทยของเราผู้ที่เป็น Leader ที่ชัดเจนที่สุดคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระองค์มีครบทั้ง 3 คุณลักษณะ

ดังนั้นการที่เราจะทำให้ลูกน้องเป็นคนที่มีวินัย เราจึงต้องเริ่มจากตัวเรา ปรับปรุงตนเอง ให้มีวินัยก่อน

ในการพัฒนาวินัยคนอื่น อย่างลูกน้องที่ไม่ตรงเวลา เราต้องเข้าใจสัจธรรมข้อหนึ่งก่อน ว่าไม่มีอะไรในโลกที่จะสมบูรณ์แบบ เราจึงต้องไม่คาดหวังเขา 100% แต่เราต้องเป็นตัวอย่างที่ดี เราเองต้องตรงเวลาในทุก ๆ เรื่อง อย่างการประชุมเราก็ต้องมาให้ตรงเวลา ลูกน้องที่มาสายเราก็อาจจะแซวว่า “คนไหนมาทีหลังให้มานั่งเป็นประธานกับผม” ก็เป็นการเตือนสติเขาได้ และก็ยังมียกหลาย ๆ วิธี เมื่อทำแล้วลูกน้องของเราก็จะดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่ต้องอย่าคาดหวังให้ได้ 100% คนที่หวัง 100% ก็จะมีผิดหวังทุกคน

การนึก – การคิด

การนึก (Recall): หมายถึง การนำประสบการณ์หรือเรื่องเดิม ๆ ที่เราเคยทำ หรือจดจำไว้ นำมาใช้ เช่น

- การเรียนในมหาวิทยาลัย
- การอ่านหนังสือ
- ฟังหรือเห็นในสิ่งที่คนอื่นทำ
- การอบรมสัมมนา
- ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับมา

การคิด (Think): หมายถึง กระบวนการ การทำงานร่วมกันของจิตกับสมองโดยเพื่อวัตถุประสงค์ บางอย่าง เช่น เพื่อการแก้ปัญหา เพื่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยคิดหาวิธีการ เพื่อให้ถึงเป้าหมาย

การคิดต้องเริ่มจากการมีวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย แล้วจึงหาวิธีการหรือกระบวนการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

ตัวอย่าง การนึก - การคิด

การนึก	การคิด
วันนี้จะไปขอเงินแม่	จะไปขอเงินแม่ จะขอเท่าไร จะขอด้วยวิธีอะไร จะพูดอย่างไรแม่ถึงจะให้ตามที่เรต้องการ
สมมุติว่าเราจะไปกินอาหาร เรานึกถึงร้านที่เราเคยไปกินมาแล้ว เป็นร้านที่มีอาหารอร่อย มีบรรยากาศดีมาก	เราต้องการจะไปกินอาหาร เราจะเริ่มคิดว่า เราจะไปร้านไหนดี ที่มีอาหารอร่อย เราจะหาร้านอาหารต่างๆนี้ได้อย่างไร จะไปด้วยวิธีไหน เป็นต้น การคิดต้องกำหนดเป้าหมาย

การนึก – การคิด นี่ถ้าเราแยกแยะได้ถูก เราจึงจะรู้ว่าตอนนี้เรานึกหรือเราคิดอยู่ ก็คือมีสตินั่นเอง

ตัวอย่างแรก “วันนี้จะไปขอเงินแม่” ที่เป็นการนึกเพราะขาดเป้าหมาย ขาดกระบวนการ ไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร ขอด้วยวิธีไหนแม่จึงจะให้ เป็นเพียงนึกว่าจะไปขอเงินแม่ ซึ่งมาจากประสบการณ์ที่เราเคยขอเงินจากแม่มาก่อน วันนี้จึงนึกจะไปขอเงินแม่อีก แต่ถ้าเป็นการคิด จะต้องมีการตั้งเป้าหมาย เช่น วันนี้จะต้องขอเงินจากแม่ให้ได้ จะขอกี่บาท พอตั้งเป้าแล้ว กระบวนการความคิดก็จะเกิดตามมา

และหากเราพิจารณาชีวิตประจำวันของเรา ส่วนใหญ่เราใช้การนึกทั้งนั้น เพราะความเคยชิน หรือมีประสบการณ์มามากแล้วในเรื่องเหล่านี้ จึงทำโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการในการคิด

การคิด ส่วนมากเป็นเรื่องในอนาคต เป็นการสร้างสิ่งใหม่ๆ สร้างวัตถุประสงค์ใหม่ๆ ในอนาคต เวลาที่เราคิด เราสามารถดึงเรื่องที่เรานึกเข้ามาได้ หมายความว่าเวลาเราคิด เราจะเริ่มตั้งเป้าหมาย แล้วจึงไปคิดถึงกระบวนการ ซึ่งส่วนนี้เราสามารถดึงเรื่องที่เรานึกเข้ามาใส่ได้ เพื่อให้เราบรรลุเป้าหมาย

โจทย์ฝึกคิด

ทำไมหลาย ๆ คนถามอะไรแล้วขอตอบไม่ตรงคำถาม ?

คนเหล่านี้ตอนเด็ก ๆ จะซุกซนมากจนโดนพ่อแม่ดุอยู่เรื่อย เวลาหนีเที่ยวกลับมาพ่อแม่ก็มักจะถามว่า “ไปไหนมา” ถ้าตอบตรง ๆ ว่าหนีเที่ยวคงจะต้องโดนดุโดนตี ฉะนั้นจึงพยายามพูดบายเบี่ยงให้พ่อแม่สนใจไปในเรื่องอื่น พอทำเช่นนี้บ่อย ๆ ก็เกิดความเคยชิน ใครถามอะไรเวลาตอบจึงตอบบายเบี่ยงไม่ตรงคำถาม

พฤติกรรมของเรา 60 – 70% ล้วนเกิดจากตอนที่我们是เด็ก พฤติกรรมต่าง ๆ จะเกิดจากตอนที่我们是เด็กอายุประมาณ 5 – 13 ปี พ่อแม่หลาย ๆ คนไม่เข้าใจตรงนี้ ชอบเอาความรู้สึกของตนเองใส่เข้าไปในตัวเด็กด้วยความหวังดี หลาย ๆ เรื่องเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เป็นเรื่องที่มีเหตุผลซึ่งเด็กยังไม่สามารถรับได้

อย่างพ่อแม่ที่มีลูกยังเล็กอยู่ หากพูดว่า “ตอนพ่อแม่แก่ ๆ อย่าลืมเลี้ยงดูพ่อแม่นะ” ลูกพอได้ยินก็จะรู้สึกว่าเป็นตัวเองตัวนิดเดียว พ่อแม่ก็ตัวใหญ่โต แล้วจะให้ดูแลซึ่งเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่มากของเด็กตัวเล็ก ๆ ยิ่งคิดก็ยิ่งเครียดไม่ยากทำ เด็กบางคนไม่อยากโตเลยก็มี นอกจากนี้คำพูดที่ให้เด็กเสียสละให้น้อง ต่อดูแลน้อง ก็เช่นกัน คำพูดเหล่านี้ทำให้พอโตขึ้นก็จะเป็นคนที่ไม่อยากดูแลใครเลย ไม่อยากเสียสละ กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว

พ่อแม่บางคนก็ชอบเอาลูกไปเปรียบเทียบกับคนอื่นที่เก่งกว่า “ดูคนนี้สิ เขาเรียนเก่งนะ” “ดูเอาไว้นะคนเก่ง ๆ เลียนแบบเอาไว้” เด็กก็รับไม่ได้ โตขึ้นก็จะขาดความมั่นใจในตัวเอง พ่อแม่ที่ไปชื่นชมคนอื่นว่า “คนนั้นเก่งอย่างนั้นอย่างนี้” เท่ากับดึงให้ลูกแย่งลง จิตของลูกก็ตก ลูกก็จะขาดความมั่นใจไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม

มีการวิจัยในอเมริกาเรื่องคนที่ติดคุก พบว่า 75% ของคนที่ติดคุก ตอนเด็ก ๆ พ่อแม่จะเคยตาวา "นิสัยอย่างนี้ วันหนึ่งต้องติดคุก" ถึงแม้คนเหล่านี้จะเรียนหนังสือเก่ง โตขึ้นก็ทำงานดี แต่ก็ต้องติดคุกจนได้เนื่องจากพ่อแม่กำหนดจิตด้วยคำพูดไว้ตั้งแต่ตอนที่เด็ก

จิตของเด็กรับคำพูดต่าง ๆ ได้ง่ายมาก คำพูดหนึ่งคำของผู้ใหญ่ที่ไม่เข้าใจ จะกระเทือนถึงจิตของเด็ก และจะติดอยู่กับเขาไปตลอดบางที่ถึงขนาดข้ามภพข้ามชาติเลยก็มี

พ่อแม่จึงต้องพิถีพิถันกับคำพูด คำพูดแต่ละคำต้องพิถีพิถันให้มาก ๆ โดยเฉพาะพ่อแม่ที่มีอารมณ์ร้าย เวลาอารมณ์ก็จะด่าลูก เป็นพ่อแม่ที่ใช้การนึก ไม่เคยคิด ไม่เคยตั้งวัตถุประสงค์ ทำอะไรตามอารมณ์

สมมติเราอยากให้ลูกเจริญรุ่งเรือง มีอนาคต อยากให้เป็นคนรวย คนเก่ง เราจะทำอย่างไร ? ซึ่งก็เป็นการคิดตั้งเป้าหมาย ตั้งวัตถุประสงค์ แล้วเราจะต้องคิดวิธีการ เช่น จะคิดอย่างไร ทำอย่างไร พูดอย่างไร จึงจะทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จะให้ลูกเป็นคนดี เราจะคิดอย่างไร ทำอย่างไร ?

- คิดดี ทำดี พูดดี ทำทุกอย่างที่ดี ๆ ให้ลูกเห็นจะเป็นการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ และเติบโตมาลูกก็จะเป็นคนดีและคิดได้
- สร้างระเบียบวินัย ใส่ใจลูกทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว รู้จักรับฟังปัญหา และพร้อมแก้ปัญหาให้กับลูก

ลูก 2 คน ทำไมนิสัยจึงไม่เหมือนกัน ?

- ขึ้นอยู่กับผู้เลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อมรอบข้าง
- พัฒนาการของสมองมีไม่เท่ากัน
- กรรมเก่า หรือบุพกรรมในอดีตชาติ

การที่คนเราแตกต่างกัน ส่วนหนึ่งก็มาจากบุพกรรม เพราะคนเราเกิดมาหลายภพหลายชาติแล้ว เราจึงสั่งสมสิ่งต่าง ๆ ทั้งนิสัยใจคอ ความสามารถพิเศษ ทั้งหลายทั้งปวงผ่านมาทางจิตใต้สำนึก ซึ่งจะเก็บบันทึกทุกอย่างที่สำคัญ ๆ ตั้งแต่ภพชาติแรกไว้

ดังนั้นคนที่คิดว่า "อายุปุนนี้แล้ว อย่าไปเรียนเลย ตายไปก็ไม่ได้ใช้" จึงต้องทำความเข้าใจใหม่ว่า ตายไปแล้วแต่ก็เอาไปใช้ในชาติภพต่อ ๆ ไปได้ หากเราเรียนรู้ในสิ่งที่ดี ที่มีประโยชน์ ก็จะเป็นพรสวรรค์ของเราในภพชาติหน้า แต่ถ้าเราเรียนรู้แต่สิ่งที่เลวร้าย สิ่งชั่วช้า ชาติหน้าก็จะมีแต่ความชั่ว จริตของคนเราก็ก่เกิดขึ้นจากการสั่งสมเช่นนี้ ทำให้คนสองคนจึงมีจริตที่ไม่เหมือนกันแม้จะเป็นฝาแฝดกันก็ตาม "จริต" หมายถึง นิสัยของจิต

สำหรับคนที่ติดคุกติดตาราง ชาติหน้าก็จะมีโอกาสประสบเหตุการณ์นี้ซ้ำอีกได้ แต่ถ้าอยากจะทำอะไร ไม่ให้เจอเหตุการณ์อย่างนี้อีก ก็จะต้องใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รู้จักคิด รู้จักพิจารณา เช่น หากติดคุกก็ให้สำนึกว่าที่ต้องอยู่ในคุกก็เพราะสิ่งไม่ดีที่ได้ทำไป เมื่อสำนึกแล้วก็จะสามารถตั้งจิตขอเป็นคนดีจะได้ไม่ติดคุกอีก ในภพชาติหน้าเขาก็จะหลุดพ้น

คนเรา เกิดมาทำไม ?

- มาใช้กรรม
- เพื่อสร้างบุญ
- เพื่อเป็นคนดี
- เพื่อแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาด
- เพื่อดับทุกข์ (นิพพาน)
- เพื่อทำประโยชน์ให้คนรอบข้าง

คนเราเกิดมาก็เพื่อมายกระดับจิตของตนเองให้สูงขึ้น สูงสุดก็คือนิพพาน ในการยกระดับจิตของเรานี้ หากเราทำอะไรผิดไป แล้วเรารู้ผิดได้ แล้วเราระลึกได้ว่าเราจะทำความดีต่อไป จิตของเราก็จะไม่ตก อย่างเวลาเราโมโห แล้วเรารู้ตัวว่าไม่ควรจะโมโห แค่นี้ก็ประเสริฐแล้ว

พอพูดถึงการยกระดับจิต ก็จะมีคนคิดถึงการสวดมนต์ การนั่งสมาธิ นั่งวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งเป็นการฝึกให้เราเกิดสติ เกิดสมาธิ ซึ่งก็เป็นบุญ เป็นมโนกรรมที่ดี เพราะเวลาเราปฏิบัติเราจะไม่คิดชั่ว เราจะมุ่งสติอยู่กับการปฏิบัติ จิตของเราจะนิ่ง สงบ เป็นอุเบกขา

ทำบุญ กับ ทำทาน ต่างกันอย่างไร ?

- การทำทานคือการให้สิ่งของแก่ผู้อื่น การทำบุญคือการทำให้ด้วยจิตใจ

พูดง่าย ๆ ได้ว่าทำบุญทำด้วยใจ ทำทานทำด้วยกาย อย่างอาจารย์ที่มาสอนเป็นการทำทาน ดังคำว่า "วิद्याทาน" แต่ถ้าตั้งใจหวังดีต่อคนที่มาฟัง ตั้งจิตให้ลูกศิษย์ได้ประโยชน์ ได้เกิดการพัฒนา ก็จะได้ทั้งบุญและทาน

และถ้านิสิตหวังดีกับผู้อื่น นำสิ่งที่ดี ๆ มีประโยชน์ไปสอนต่อ นิสิตก็จะได้บุญไปอีกทอดหนึ่งด้วย แม้เพียงแค่หวังดี คิดดี ก็ได้บุญแล้ว การคิดดีก็คือ การคิดบวก ดังนั้นการคิดบวกจึงเป็นการทำบุญ และทำให้จิตของเราสูงขึ้น

หลักคิด

หลักคิด หมายถึง บทสรุปเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน หรือการดำเนินชีวิตเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จได้

วิธีสร้างหลักคิด

เราไปรู้อะไรมาแล้วนำมาทำความเข้าใจ (เรียนรู้) แล้วพิจารณาในสิ่งที่เรียนรู้มาว่าสิ่งใดดีและมีประโยชน์ และนำกลับมาสรุปเป็นประเด็นสั้น ๆ และคิดถึงสิ่งนั้นอยู่บ่อย ๆ จนฝังลงไป ในจิตใต้สำนึก (รับเรียนรู้)

เราต้องสรุปเรื่องราวที่มีประโยชน์ ให้เป็นประโยคสั้น ๆ เพื่อให้เราจดจำได้ง่าย ทบทวนได้ง่าย แล้วคิดบ่อย ๆ ทบทวนบ่อย ๆ สิ่งที่เราคิดหรือทบทวนก็จะฝังลงไป ในจิตใต้สำนึก

จิตใต้สำนึก (Subconscious) จะเชื่อฟังจิตสำนึกของเราเองอย่างไม่มีเงื่อนไข เราพูดอะไร เราคิดอะไร จิตใต้สำนึกจะบันทึกเข้าไปทั้งหมด ฉะนั้นเวลาเราคิดถึงคำใดบ่อย ๆ

จิตใต้สำนึกก็จะบันทึกได้ง่ายกว่า ชัดเจนกว่าค่าที่เราคิดเพียงครั้งหรือสองครั้ง

จิตใต้สำนึกยังเปรียบเสมือนเด็ก คือคิดหรือพูดอะไรยาว ๆ จะไม่รู้เรื่อง จึงต้องคิดหรือพูดอะไรที่สั้น ๆ ง่าย ๆ จึงจะรับได้ นอกจากนี้จิตใต้สำนึกยังไม่รู้ผิดถูก จึงเปรียบเสมือนเทพที่บันทึกทุกอย่างโดยไม่แยกแยะ

ตัวอย่างหลักคิด

- รักตัวเอง รักครอบครัว รักองค์กร
- คนคิดบวกมีโอกาสำเร็จมากกว่าคนคิดลบ
- อย่าให้งานต้องรอการตัดสินใจของเรา
- คิดทีละเรื่อง แต่ทำทีละหลาย ๆ เรื่อง

คนเราชอบคิดเรื่องนั้นนิดเรื่องนี้หน่อย หาข้อสรุปสักเรื่องไม่ได้เลย ฉะนั้นคนเราเวลาคิดจึงต้องแยกคิดทีละเรื่อง คิดเรื่องนี้วิเคราะห์ สรุปให้ได้ก่อน อย่าหยิบเอาเรื่องอื่นมาคิดปะปนกัน ซึ่งวิธีนี้ก็เช่นกันเป็นขั้นตอนหนึ่งของ Systematic Thinking ส่วนคำว่า ทำทีละหลายเรื่อง คือเราต้องมีความเชื่อว่าเราทำหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กันได้ พอคิดเสร็จแล้วเวลาจะทำก็ทำไปพร้อม ๆ กันหลาย ๆ เรื่อง

- การงานจะสำเร็จหรือล้มเหลว ไม่ใช่เพราะคนอื่น แต่เพราะตัวเราเองเท่านั้น

สมมติตัวเรามีปัญหากับเจ้านาย มีอะไรก็จะโทษเจ้านาย จริง ๆ ตัวเราเองต้องคิดทบทวนตัวเองก่อน ว่าตัวเองไม่ดีตรงไหน ต้องปรับปรุงสิ่งใด ถ้ารู้จักคิดพิจารณาเช่นนี้ การทำงานของเรากับเจ้านายก็จะไม่มีปัญหา เกิดผลดีกับการทำงานโดยรวม

- ทำงานใหญ่ ต้องรู้จักไว้ใจคน
- การทำงานเป็นทีมได้ดี ต้องไม่กังวลว่า คนอื่นทำงานน้อยกว่าเรา
- จดแล้วไม่ค่อยจำ เข้าใจแล้วไม่ค่อยลืม
- เราเปลี่ยนเมื่อวานไม่ได้ แต่เราทำพรุ่งนี้ดีขึ้นได้
- คุณค่าของคน อยู่ที่การช่วยเหลือผู้อื่น
- ความสำเร็จของท่าน คือรางวัลของเรา

หลักคิดข้อสุดท้ายนี้ มาจากการที่ ดร.บุญเกียรติ ได้ช่วยองค์กรหนึ่ง ทำให้เขาประสบความสำเร็จ จนในการประชุมวันหนึ่งขององค์กรนี้ก็ได้อบกระเช้าแสดงความขอบคุณ ดร.บุญเกียรติ ได้กล่าวกับเขาว่า “Your success is my reward” หมายความว่าความสำเร็จของเขา ก็คือรางวัลของท่านแล้ว ไม่ต้องให้ของขวัญแต่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จก็เป็นรางวัลสำหรับท่านแล้ว

หลักคิดแต่ละหลักคิด จะต้องมีการวาง มีที่มาที่ไป แล้วเราจึงจะสรุปให้เป็นประโยคสั้นๆ เป็นหลักคิด แต่คนทั่วไปไม่ค่อยจะพิจารณาหรือสรุปเรื่องใดมาเป็นหลักคิด ส่วนมากก็จะแค่รับรู้ในสิ่งต่าง ๆ ในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมา แต่สำหรับ ดร.บุญเกียรติ เอง ตอนนี้มีหลักคิดถึง 71 หลักคิด ซึ่งเกิดจากการคิดและพิจารณาร่วม 10 ปี จึงอยากให้นิสิตนำไปเป็นแบบอย่าง ฝึกคิดพิจารณาหาหลักคิดของตนเอง และนำมาประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ได้